

АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА ПТИЦІ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

С. О. ГРИГОР'ЄВ, аспірант* кафедри глобальної економіки,
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: sergrig@ukr.net

Анотація. У сучасному світі дуже важливим фактором для будь-якої країни є конкурентоспроможність її продукції на закордонних експортних ринках.

У розрізі ринку продукції птахівництва, важливим є аналіз ключових факторів, які впливають на здатність нашої продукції знайти своїх покупців на іноземних ринках.

У даній статті розглянуто структуру собівартості промислового виробництва м'яса птиці в Україні, країнах Європейського Союзу, та інших країнах світу, фактори які на неї впливають і оцінено експортні позиції та потенціал України на Європейському ринку. Проаналізовано географію поставок продукції українського птахівництва та її зміни.

Ключовою складовою в собівартості м'яса птиці є корми, на долю яких припадає до 2/3 витрат. Вартість кормів має географічну залежність, яка, у свою чергу, обумовлює значну різницю в собівартості вирощування птиці залежно від регіону. Тому найнижчу собівартість виробництва м'яса птиці мають країни Південної Америки, що вирощують значні обсяги кукурудзи та сої. Країни Європи, у свою чергу, є залежними від імпорту складових кормів з інших регіонів.

Ключові слова: продукція птахівництва, виробничі витрати, експортний потенціал, собівартість

Актуальність. Птахівництво є важливою галуззю тваринництва в Україні, яка має здатність поліпшити забезпечення населення високоякісними продуктами харчування та зміцнити продовольчу безпеку держави.

Не менш важливим за споживання усередині країни є й розвиток експортного потенціалу. Постає необхідність у поглибленому дослідженні розвитку птахівництва на сільськогосподарських підприємствах України та позиціювання нашої продукції на зовнішніх ринках.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок у вивчення й дослідження основних аспектів розвитку птахівничої галузі розглянуто у працях таких учених-економістів, як О. А. Біттер, В. В. Галушко, О. О. Кузнецов, О. В. Мазуренко, О. Б. Стефанів, О. М. Філінков, М. Г. Шульський та ін. Їх дослідження стосуються широкого кола питань у птахівництві.

Мета дослідження – визначення вартості виробництва м'яса птиці сільськогосподарськими підприємствами України та країн світу та огляд розвитку торгівлі м'ясом птиці з країнами ЄС.

Матеріали і методи дослідження. Аналітичний, порівняльний, монографічний та інші.

Результати дослідження та їх обговорення. Європейський Союз є нетто експортером м'яса птиці. У 2014 р. виробництво становило 13,1 млн т. Лідерами з виробництва є Польща (13,7 %), Франція (12,7 %), Великобританія (12,4 %), Німеччина (11,4 %) та Іспанія (11,1 %).

Експорт становив 1,3 млн т, а імпорт – 0,8 млн т. Половина експорту птиці припадає на п'ять країн: Південна Африка, Бенін, Гонконг, Саудівська Аравія та Україна [6].

Собівартість виробництва м'яса птиці в таких країнах ЄС як Франція, Німеччина, Великобританія, Нідерланди та Іспанія, коливається у межах 91–97 євроцентів за 1 кг живої ваги. Найнижча собівартість у Польщі – 90,2 євроцентів, найвища в Європі у Італії – 106,5 євроцентів за 1 кг (див. таблицю).

Собівартість виробництва м'яса птиці в країнах ЄС, євроцентів/кг живої ваги*

	Нідерланди	Німеччина	Франція	Велико-британія	Італія	Іспанія	Данія	Польща	Угорщина
Загальна вартість	91.2	92.9	94.9	96.9	106.5	95.2	91.4	90.2	91.8
Добове курча	14.4	14.7	16.9	16.6	15.1	12.2	15.7	14.1	13.9
Корми	56.4	57.9	57.4	61.9	74.1	67.4	54.1	60.7	57.6
Інші змінні витрати	8.6	8.6	8.2	7.4	7.5	5.8	9.3	7.2	8.9
Праця	4.4	4.5	4.9	3.1	2.6	2.9	4.6	1.4	2.3
Капітальне будівництво	5.4	5.8	6.5	7.0	6.2	5.9	6.5	5.9	8.0
Загальні	1.1	1.1	1.1	1.1	1.0	0.9	1.1	0.8	0.8
Утилізація посліду	0.9	0.4	0.0	0.1	-	-	0.0	0.1	0.3

*Джерело: "Competitiveness of the EU poultry meat sector", LEI Report .

Корми мають найбільшу складову в структурі собівартості. Різниця у вартості годування між країнами ЄС зумовлена такими факторами як: середній розмір ферми, структура ланцюга поставки, відстань від морських портів до ферми, наявність водних шляхів транспортування, та ін.

Вартість забою птиці в ЄС становить від 21 до 39 євроцентів за 1 кг забійної ваги, яка на 30% менша за живу вагу (рис. 1). Основними складовими вартості процесу забою є вартість праці (30%) та вартість

капітального будівництва та обладнання (30%). Різниця у вартості оплати праці та в банківських ставках у різних країнах ЄС є важливими факторами, що призводять до різниці вартості забою. Вартість транспортування, енергії, води, контроль якості та утилізація разом становлять до 40% у структурі витрат [1].

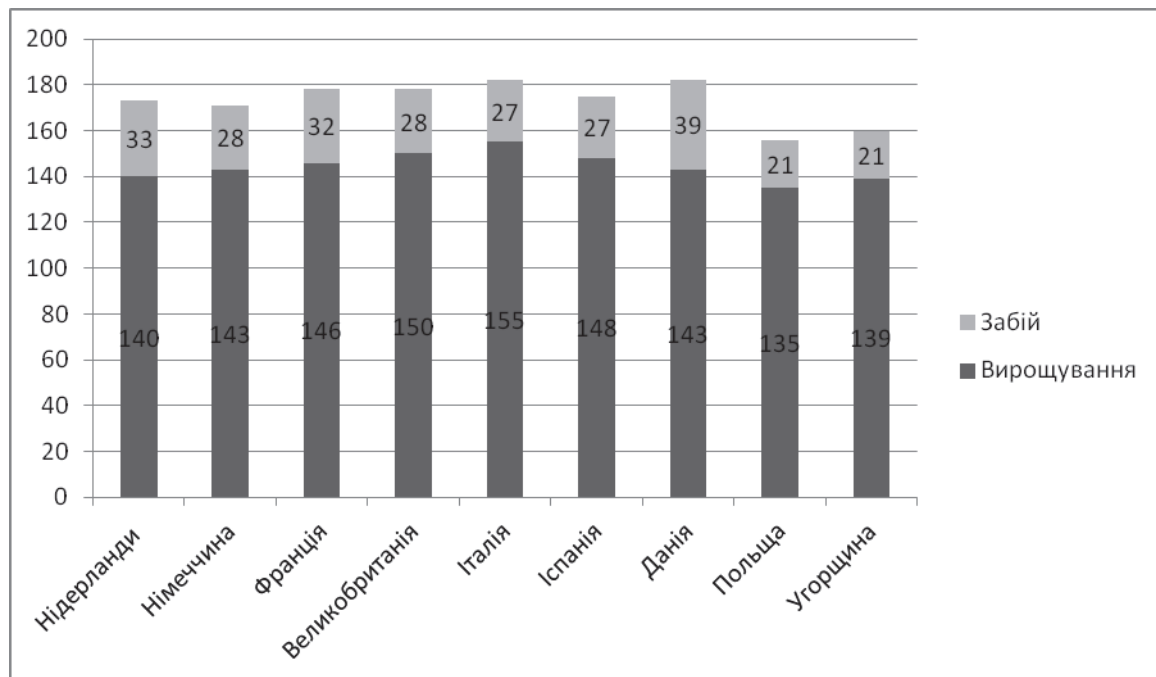

Рис. 1. Повна собівартість виробництва м'яса птиці в країнах ЄС, євроцентів/кг забійної ваги*

*Джерело: "Competitiveness of the EU poultry meat sector", LEI Report 2013.

Вартість кормів у таких країнах, як Бразилія, Аргентина та США нижча, ніж у Європейському Союзі, що обумовлюється вирощуванням багатой кількості таких культур, як кукурудза та соя.

Виробники з ЄС є частково залежними від імпорту кормових складових із Південної Америки, тому вартість доставки й зберігання підвищує вартість годівлі в Європі.

Також слід зазначити, що конверсія корму в живу вагу в Бразилії, Аргентині, США та Україні вища, ніж у Європі, що позначається на більшій вазі бройлерів (рис. 2) [2].

Порівнюючи собівартість виробництва м'яса птиці в різних країнах, можна зазначити, що затрати в ЄС майже на 47% більші, ніж в Аргентині та Бразилії, та на 32% більші за такі в Україні.

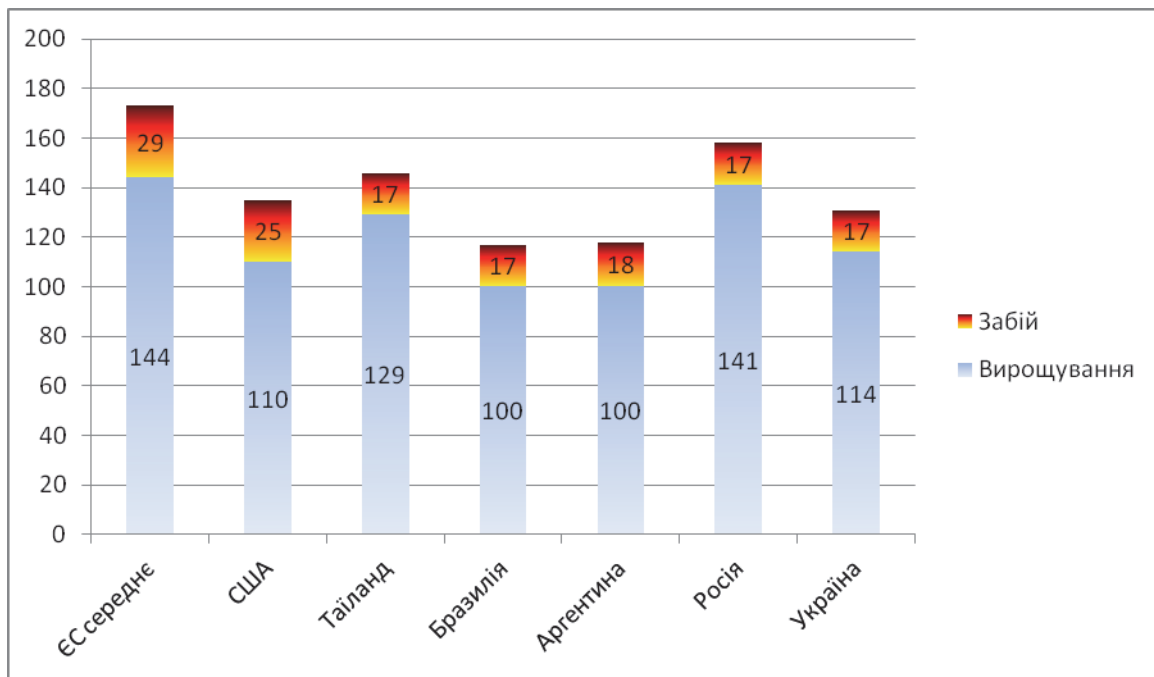

Рис. 2. Повна собівартість виробництва м'яса птиці в різних країнах, євроцентів/кг забійної ваги*

*Джерело : "Competitiveness of the EU egg and poultry meat sector" LEI Report, 2013.

Сучасна торгівля м'ясом птиці між ЄС та Україною

У 2014–2015 роках сталися значні зміни в географії експортних поставок м'яса птиці з України. Слід зазначити істотне падіння поставок до Росії та ріст продажів до країн ЄС.

За першу половину 2015 р. Україна експортувала на 10% більше м'яса птиці, ніж за такий самий період попереднього року. Обсяг експорту становив 75,8 тисяч т, що в грошовому еквіваленті становить 106,4 млн дол. США. Найбільшими споживачами української курятини є Ірак, Нідерланди та Казахстан.

У період з 2006 до 2013 р. експорт м'яса птиці з України до країн ЄС був незначним. Після підписання Угоди про асоціацію з ЄС, Україна отримала квоту в 16 000 т м'яса та субпродуктів птиці, що призвело до зростання експорту до 17 000 т у 2014 (52,8 млн дол. США в грошовому еквіваленті). Частка України в європейському імпорті птиці досягла 9,3 %. Ця частка є доволі суттєвою, а основним експортером м'яса птиці до ЄС є Бразилія. У 2014 р. частка Бразилії в імпорті ЄС становила 60 %, Таїланду – 30%.

За першу половину 2015 р. до ЄС було експортовано понад 11 600 т м'яса птиці що у 3,5 рази більше, ніж за такий самий період у минулому році. Основний імпортер серед країн ЄС у 2014 р. були Нідерланди, що закупили понад 70% від загального експорту до ЄС.

У свою чергу, імпорт м'яса птиці з країн ЄС у 2014 зменшився на 30,4%, та становив 51 000 т. У 2015 р. основними постачальниками мороженої птиці до України були Польща та Німеччина. У 2014 р. сальдо торгівлі було негативне й становило мінус 4,9 млн дол. США. У січні – червні 2015 р. сальдо було позитивне й становило понад 12 млн дол. США (рис. 3) [7].

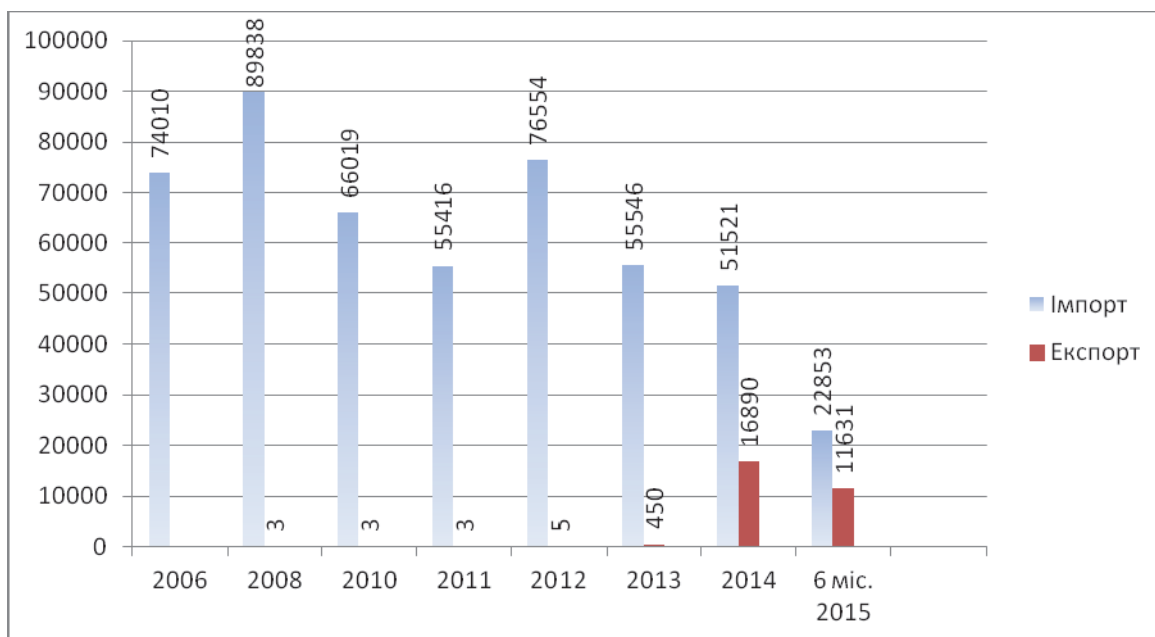

Рис. 3. Динаміка торгівлі м'ясом птиці та субпродуктами між Україною та ЄС*

*Джерело: Держстат України.

Слід зазначити, що основним та найбільшим експортером до ЄС є ПАТ «Миронівський Хлібопродукт». У 2014 р. загальне виробництво становило 546 500 т, а експорт – 140 920 т (у тому числі до ЄС – 6500 т).

За останні два роки сталися значні зміни в географії експорту українського м'яса птиці. Падіння продажів у країни Митного Союзу супроводжується початком поставок до ЄС, у межах встановлених квот [4].

Висновки і перспективи. Дослідження показало, що у структурі витрат на виробництво м'яса птиці затрати на корми становлять до 70%. Їх зниження дасть змогу підвищити ефективність виробництва та підвищити конкурентоспроможність української продукції на зовнішніх ринках. Другим важливим чинником є вартість праці. Нижчий рівень заробітної плати в Україні, порівняно з країнами ЄС, позитивно впливає на конкурентоспроможність.

Список літератури

1. LEI Wageningen UR, Peter van Horne "Competitiveness of the EU egg and poultry meat sector", Poultry Day at Eurotier, November 2014.
2. LEI Wageningen UR, Peter van Horne "Competitiveness of the EU poultry meat sector", LEI Report 2013-068, December 2013.
3. Rabobank "Poultry Quarterly Q2 2015" report.
4. USDA "Ukraine Poultry and Products Annual" GAIN Report No. UP1530, 31 July 2015.
5. USDA, 'EU28 poultry sector to grow again in 2013 and 2014', GAIN Report No. FR9146, 9 September 2013.
6. Демчак І. Зовнішня торгівля України продукцією АПК з країнами ЄС за січень – червень 2015 року" / І. Демчак, О. Митченко, О. Нігаєва // Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу.

7. Демчак І. Зовнішня торгівля України продукцією АПК з країнами ЄС за січень – липень 2015 року” / І. Демчак, О. Митченко, О. Нігаєва // Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу.

8. Янишин Я. С. Вплив виробничих витрат на експортну спроможність галузі птахівництва в Україні / Я. С. Янишин, О. П. Нагорнюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : зб. наукових праць / ред. кол. : І. Д. Пасічник, О. І. Дем'янчук. – Острог : Національний університет «Острозька академія», 2014. – Вип. 27.

9. Сільське господарство України : стат. зб. за 2013 рік / ред. Н. С. Власенко. – К. : Держкомстат України, 2014.

10. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства на сільськогосподарських підприємствах за 2013 рік : стат. бюл. / ред. О. М. Прокопенка. – К. : Держкомстат України, 2014.

References

1. LEI Wageningen UR, Peter van Horne “Competitiveness of the EU egg and poultry meat sector”, Poultry Day at Eurotier, November 2014.

2. LEI Wageningen UR, Peter van Horne “Competitiveness of the EU poultry meat sector”, LEI Report 2013-068, December 2013.

3. Rabobank “Poultry Quarterly Q2 2015”.

4. USDA “Ukraine Poultry and Products Annual” GAIN Report No. UP1530, 31 July 2015.

5. USDA, ‘EU28 poultry sector to grow again in 2013 and 2014’, GAIN Report No. FR9146, 9 September 2013.

6. І. Demchak, O. Mitchenok, O. Nigaeva, “Agricultural goods trade between Ukraine and EU JAN-JUNE 2015” Research Institute productivity of agro industrial complex.

7. І. Demchak, O. Mitchenok, O. Nigaeva, “Ukraine’s agricultural goods foreign trade JAN-JUL 2015”, Research Institute productivity of agro industrial complex.

8. Yanyshyn, Y., Nagornyuk, O. (2014). “Impact production costs on export capacity poultry industry in Ukraine” Lviv National Agrarian University, Scientific letters of National University «Ostrozka akademiya», series «Economics», 27.

9. Ukraine Government Statistics Service “Ukraine Agriculture ” bulletin, 2014.

10. Ukraine Government Statistics Service “Statistical bulletin Main indicators of agricultural production in Ukraine in 2013”, 2014.

АНАЛИЗ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОИЗВОДСТВА МЯСА ПТИЦЫ В РАЗНЫХ СТРАНАХ МИРА И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ

С. О. Григорьев

Аннотация. В современном мире очень важным фактором для любой страны является конкурентоспособность ее продукции на зарубежных экспортных рынках.

В разрезе продукции птицеводства, важным является анализ ключевых факторов, влияющих на способность нашей продукции найти своих покупателей на иностранных рынках.

В данной статье рассмотрена структура себестоимости промышленного производства мяса птицы в Украине, странах Европейского Союза, и других странах мира, факторы, которые на нее влияют, и оценены экспортные позиции и потенциал Украины на Европейском рынке. Проанализирована география поставок продукции украинского птицеводства и ее изменения.

Ключевым компонентом в себестоимости мяса птицы является корм, на долю которого приходится до 2/3 затрат. Стоимость кормов имеет географическую зависимость, и, в свою очередь, обуславливает разницу в себестоимости выращивания птицы в зависимости от региона. Поэтому наименьшую себестоимость производства мяса птицы имеют страны Южной Америки, которые выращивают значительные объемы кукурузы и сои.

Страны Европы, в свою очередь, являются зависимыми от импорта составляющих кормов из других регионов.

Ключевые слова: *продукция птицеводства, производственные затраты, экспортный потенциал, себестоимость*

SELF COST OF POULTRY MEAT PRODUCTION ANALYSIS IN DIFFERENT COUNTRIES OF THE WORLD AND IT'S EFFECT ON THE COMPETIVENESS

S. O. Grygoryev

Abstract. *In modern world, the competitiveness of it's products on foreign export markets, is one of the key factors for any country.*

As to the poultry products market, the analysis of key factors, that affect on ability of our products to find the customers on foreign markets, is very important.

Current article observes the self cost structure of industrial production of the poultry meat in Ukraine, European Union countries and other countries of the world, the factors that affect it, and marks export current export positions and perspectives of Ukraine on European market. Also we will analyze the geography of Ukrainian poultry supply and it's recent changes.

The key component in poultry meat self cost is the feed cost, that takes up to 2/3 of total costs. The cost of feed has geographical dependence and it determines the difference in production cost in different regions. That's why South American countries, that grow significant amounts of corn and soy, have the lowest self cost.

European countries are import dependant and have to source the feed components from other regions.

Keywords: *poultry products, production costs, cost price, export potential*